

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL
hová a *dolgozatok*
és *előfizetési pénzek*
küldendők:
Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET «EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET»-E TÁMOGATÁSÁVAL

SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő. sz. lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

A böjt.

A vidám, zajos farsangi napok után bekövetkezett a komoly, ünnepies böjt. Református egyházunk tanítása szerint, a vallásos életre nézve semmi különösebb jelentősége sincs a böjtnak. Az üdvösség elnyerésének, a bűnbocsánat kiérdemlésének, szóval annak, hogy az ember magát Isten fiának tudhassa, érezhesse, a böjt nem eszköze, nem feltétele.

Mégis, református egyházi életünkben is szerepel a böjt. A husvét előtti negyven napot mi is böjti időszaknak nevezzük. Ennek első vasárnapján pedig urvacsorát is osztunk. Nem lesz tehát érdektelen elmondanunk, hogy micsoda értelmű van a böjtnak, különösen a mi reformált egyházunkban.

Hogy mikor és ki kezdette meg a böjtölést, azt senki se tudja megmondani. De, azt igenis, tudjuk, hogy már a régi, pogány vallásokban is szerepelt a böjt. És micsoda jelentősége volt ott a böjtnak? Különféle. Ha valakit fájdalom, gyász ért, elvesztette kedvesét, apját, anyját, vagy testvérét: nagy bánatának úgy adott kifejezést, hogy *böjtölt*. Egy másik ember nagy czélt tűzött ki maga elé, s hogy azt elérhesse, hogy az ő Istene arra őt megsegítse: *böjtölt*. A ki vétkezett, megbántotta az Istenséget, hogy annak haragját, büntetését kikerülje: ismét *böjtölt*. És így tovább.

A zsidó vallás emelkedettebb, tisztultabb vallás volt, mint a pogány vallások, de azért, a böjt ott is feltalálható. A pogány vallásból vették át a zsidók is. A Mózes törvénye azonban csak a *kiengesztelési* ünnepre rendelt böjtöt, mondván, hogy *megsanyargassátok magatokat és semmi dolgot ne tegyetek.* (III. Móz. XVI. 29.) De, böjtöltek

a zsidók még akkor is, ha az országot valami nagy veszély fenyegette, vagy a Jehova ellen valami nagy bűnt követtek el. (Bir. XX. 26. Esdr. VIII. 23. Nehem. I. 4.) Azonban, ez a böjt nem képezett vallásos cselekvényt.

Később a zsidóknál is nagyon divatba jött a böjtölés; és azzal nem csupán a lelki fájdalmat fejezték ki, hanem azt is, hogy a ki böjtöl, Isten előtt kedves dolgot cselekszik, a böjtölés neki érdemül tudatik be. Ez látszik a farizeus imájából, a ki dicsekedve mondja a templomban: «böjtölök kétszer egy héten.» (Luk. XVIII. 12.)

Ki is kel ez ellen Esaiás és keményen ostromozza, mondván: «Avagy ilyen-e a böjt, melyet én parancsoltam, hogy napestig az ember gyötörje az ő lelkét, mint a káka lehajtsa az ő fejét, vagy hogy zsákot és hamvat terítsen maga alá? Ezt nevezed-e böjtnak és az Ur előtt kedves napnak? Avagy inkább nem ez-e a böjt, melyet én választottam: *hogy a gonoszságnak köteleit eloldjad; az éhezőknek kenyered megszegjed és a szegény bujdosókat bevigyed házádba, s mikor ruhátalant látsz, megruházzad?* (LVIII. 5—7.)

Hát Krisztus Urunk mit tanított a böjtről? Nem törölte el a böjtöt, hanem a maga értékére szállította alá. Máté evangéliumában (VI. r. 16—18. v.) azt mondja, hogyha már böjtről van szó, *az a valódi böjt, melyet csupán a mennyei Atya lát.* Mikor a keresztes János tanítványai megkérdezik, hogy ő és az ő tanítványai miért nem böjtölnek, a vallást miért rontják meg: azt feleli nekik, hogy az ő országában nincs helye a böjtnak, mert az ő országa, vagyis az Isten országa, egy lakadalomhoz hasonlít, hol nem szoktak böjtölni, mikor a völegény (Jézus) velök van. Eppen úgy nem böjtölnek, mint az uj ruhát, (ke-

resztyén vallás) nem foldozzák régi folttal (bőjtölés). (Mát. IX. 14—17.)

Még világosabban beszél a bőjt szükségte- len voltáról mikor a farizeusok megtámadják, hogy a régi szokásokat, s ezek közt a bőjtöt, miért nem tartja meg? Holott is így szól: *«Nem fertézteti meg az embert, mi a száján megyen be, hanem a mi kijön a száján, az fertézteti meg az embert. Mert a melyek az embernek szájából származnak, a szívből jönnek ki, s azok fertéztetik meg az embert. A szívből pedig ezek jönnek ki: gonosz gondolatok, gyilkosságok, paráznaságok, lopások, hamis tanúságok, rágalmazások.»* (Mát. XV. 1—20.)

Mindennek daczára, a keresztyén vallásba is átjött a bőjt. De, már Pál apostol idejében vitatkoztak a keresztyének, hogy kell-e bőjtölni vagy nem? Az apostol azt feleli, hogy *az eledel minket Isten előtt kedvesekké nem teszi.* (I. Kor. VIII. 8.) És ajánlja, hogy *valamit a mézsárszékekben árulnak, megegyétek.* (I. Kor. X. 25.) Mindamellet, ad egy bölcs tanácsot, azt t. i. hogyha valaki, *az ő gyenge hite miatt,* megbotránkozik abban, hogy nem bőjtölünk: azzal szemben túrtöztessük magunkat, mig az is megerősödik (Rom. XIV. 15.)

A bibliának fent idézett helyeiből, sem a Jézus tanításaiból, sem a Pál apostol magyarázataiból sehoh sem tűnik ki, hogy a *bőjtölés a vallásos életre, az üdvösség megnyerésére feltétlenül szükséges volna, s így Isten előtt kedves cselekedetet képezne.* Önként következik ebből, hogy református egyházunk, mely egészen a biblia alapján áll, a bőjtölést nem sorozza a vallásos cselekvények közé, annak semmi különösebb jelentőséget nem tulajdonít, mint a pápista egyház.

A mi bőjt-i időszakunk tehát nem egyéb, mint közvetlenebb emlékezés a Jézus Krisztusra. Elmélkedés az ő életéről, szenvedéseiről, haláláról; arról a nagy jótéteményről, melyet velünk, bűnös emberekkel szemben, cselekedett, midőn éretünk halálra adta magát; arról a határtalan szeretetről, melylyel minket megváltott; s ezáltal örök életet szerzett.

A Jézus élete tökéletes példányképe a lemondásnak, az önmegtagadásnak. Nekünk is, mint református keresztyéneknek meg kell tanulnunk a lemondást, de nem a testet tápláló ételről, italról; hanem a testet, s azzal együtt a lelket is megőző szenvedélyekről, kicsapongásokról, részegeskedésről. Meg kell tanuljuk az önmegtagadást: a haragnak, a bossznak, a gyűlölségnek megtagadását, hogy mint Jézus tette, imádkozni tudjunk azokért is, a kik minket háborgatnak.

Ez a valódi bőjt!

A Jézus élete tökéletes példányképe a szeretetnek. A mi bőjtünk próbaköve annak, hogy mi csakugyan keresztyének vagyunk-e? Ugy élünk-e, mint Jézus élt; s majd, ha jön a mi nagy-péntekünk, tudunk-e úgy szenvedni és úgy meghalni, mint Jézus szenvedett és meghalt? Mert csakis oly élet és oly halál után nyerhetünk örök életet.

Ez a lelki próba a valódi bőjt! A mi bőjtünk tehát nem testnek, hanem a léleknek bőjtje, mint megvan írva, hogy: *«az Isten országa nem ételben, nem italban áll, hanem igazságban, békeségben és a Szent-Lélek által való örömben. És a ki ezekben szolgál a Krisztusnak, kedves Istennek és az emberek előtt megpróbáltatott.»* (Rom. XIV. 17—18.)

Vajda Ferencz.

TÁRIEZA

A vallásos élet.

Fatéglás házikó
Kicsiny belsejéből,
Egy öt tagból álló
Család kebeléből,
Hallszik ki az utra,
A dieséret szava
Ezüstös dallama!

Sokszor meghallgatom
Mikor ott megyek el,
És nekem jól esik —
Az — az este, s reggel,
Szívemben hordozom,
En is azt a szakaszt:
«Hogy csak a hit fakaszt!»

Hit, remény szeretet
Te fényes csillagom,
Pihentesd lelkemet
Az ég boltozatán,
Munkálj a szívemben,
Hogy az Urat gyakran
Áldjam mindenkoron!

Biró Dénes.

Parochia.

— Adjon Isten szerencsés jó napot!
— Isten hozta — kedves Pista bá', üljön le minálunk. Ugyis ritkán jó felénk.
— Alássan köszönöm. Már csak leülünk egy kissé Tiszteletes Uram, bizon akármilyen szívesen jönnénk — alig tudunk egy kis időt szakasztani. Isten bocsássa meg, tán amig élünk soh' se végezzük el dolgainkat.

— Ide üljön mellém a lóczára (kedves öregünk). Ne keseregjen; mert addig boldog az ember, amig dolgozhatnak: mert «elő majd az éjszaka, mikor senki nem munkálkodhatik.»

— Meg kell nézzem ezeket a szép székeket, lóczákat (mióta megvannak még nem jártam Tiszteletes Uraméknál). Tudom Tiszteletes Asszonyunk igyekezete, — mondta kis Eszterünk mikor szőnni vala, — milyen «kalotaszegi szobát» készítenek.

— Valósággal úgy van Pista bá'. Ezt a «Galambos kendőt» kis Eszter szőtte; most már kitudja «szedni» az én asszonyom is. Arra a «szegfü virágos» mustrára ő tanította meg kis Esztert. Ezt a «pelikán madaras» kendőt pedig egyedül ő szőtte meg szedéssel meg vászonnal együtt — bolti mustráról.

— Az Isten áldja meg, be kedves munkája van. Ugyan mondták is a lányok, hogy mindenkit megelözötte Tiszteletes Asszonyunk a «Kalotaszegi» holmival.

— Az igazat megvallva nekem se vót ellemre a dolog. De a már eszem ágában se volt, hogy Hunyadon vagy Középlakon, Álmáson vagy Kőrösfön ne tudják azt a «házbelit» megcsinálni. Csak most tudtam meg mikor szereztük, hogy — Szászrégenbe kell menni utánna. Látja Pista bá' milyen éhletetlen a magyar . . .

— Öreg ember vagyok, de azt én is most hallom először.

Egyetértés az egyházak és községek életében.

(Folytatás és vége.)

Engedjék meg kedves olvasók, hogy az egyetértés üdvös voltát bemutathassam, elvezessem 2 községbe; egyik az lesz, hol az egyetértés anyaga Isten segedelme mellett működik. Ott fejlődik, virágzik minden; a más, hol az egyenlenség átkos férge szintén Isten büntetéséből alattomosan fur, rombol, pusztít s az előhaladás helyett visszafejlődés, rombadülés, enyészet fenyeget mindent!

Tekintsünk be azért ez utolsóba, mit látunk ott? Iskola egyházzal, község mindkettővel ellentétben! Oh nem! hisz ezek erkölcsi testületek, csendesek, nyugalmasok; de azoknak vezetői: lelkész, tanító, jegyző, bíró állanak ellentétben s a mit egyik akar, a másik azért sem engedi, legyen az üdvös, hasznos hajtó, nép erkölcsi és anyagi hasznát előmozdító!

Ilyen helyeken ha megtekintjük az iskola épületet, kerítést, felszerelést, mindenben hiányt tapasztalunk; a tanterem kong az ürességtől, a gyermekeknek nincs könyve, író eszköze a tanév végéig; télen nem jöhetnek a gyermekek, mert fáznak; nyáron meg áznak a tanteremben! De azért, ha nem tudnak a gyermekek: a tanító hibája!

Könyvtár, faiskola, ifjusági egyesület, takarékpénztár, hitelszövetkezet, magtár: ismeretlen dolgok!

Az iskola közelében van a templom is. Éppen vasárnap van; zúgnak a harangok, szólítják a hívőket Isten imádására; míg harangoznak,

tekintsük meg a templom környékét. Kerítése, valamikor volt; a vakolat hámlik, úgy az Isten házáról, mint a pap és kántor-tanító házáról; egyik kér a másiktól: segedelem sehonnan sem jön; templomba menve alig találunk néhány embert; csendesen ülnek, ének szó sincs, mert a fizetés csekélysége miatt tanítót sem kapnak. A lelkész elvégzi kötelességét s azt mondja, «ily kevés nyájnak nem kell pásztor» ő is elmegy jobb hazába!

A község ügyei hasonlóan vannak; jegyző gazdasága után lát, bíró uram a község vendéglőjében végezi napi teendőit jó barátaival s azokkal, kiket hanyagságuk miatt meg kellett volna büntetni; népoktatási törvény, egyházi intézkedés, felsőbb hatóságok rendeletei pihennek, a nép javát, boldogulását előmozdító gazdasági munkát segélypénztár, ismeretlen fogalom a nép előtt; az oly fontos közegészségügyi törvények végre nem hajtása miatt vesz, pusztul az emberiség.

De a legfőbb baj az, hogy a rossz példát, egyenlenséget látja a nép, ő is ilyen lesz: elhanyagul az iskolától, nem megy templomba, megfélemedezik Istenről s ha Isten is hasonlólag bánik vele, kész az ember, család, iskola, egyház, község boldogtalansága, veszedelme!

Azért távozzunk innen, ne kövessük ezek példáját csak okoljunk belőle, menjünk ama más sikkba, hol az egyetértés anyaga csatogtatja a béke szárnyait: hol a tudomány, vallásosság, emberszeretet, isteni félelem vezérli a vezető férfiak lelkét. Ha a községbe lépünk, rend, tisztaság ötlük szemünkbe. Iskola, templom, község háza a falu közepén legszebb, legjobb helyen fekszik s

— Ez pedig mindig így volt, s most is így van, — mióta a magyar rászokott ezekre a tulajdonságokra.

— Engedelmet kérek Tiszteletes Uram, ejtsem sorát immár az én dolgomnak is.

— Ejtse öreg, ejtse. Tudom úgy is, hogy okának meg fokának kell annak lenni, hogy keed hozzám jöve.

— Mi türes tagadás, rég készülök már rá; de hibásak voltunk s áttalottam Tiszteletes Uramnak alkalmatlankodni.

— De hát mi rossz fát tett a tűzre, mibe mázos, — mondja csak??

— Nem is nagyon rossz tán, de már ki kell rukkoljak Tiszteletes Uramnak. A kis unokám Jánoska az idén még alig volt egy pár nap az iskolába. Szükségünk volt rá. Sokat mulasztott. Hanem be is tölti a 12 esztendő a farsangon s Tanító Urunk azt mondá, hogy ha Tiszteletes Uram megengedheti — felmentik.

— Hej bapó, bapó! be nem szeretem én ezeket a dolgokat. Be nem szívesen hallom, hogy úgy igyekeznek megszabadulni az iskolától. Be szívesen vissza menne még az a gyermek 30 esztendő korába is. S keedek most számlálják a napokat, hogy az «ismétlőbe» szabaduljon.

— Nagy szükségünk van most a gyerekre Tiszteletes Uram, — az anyja kis gyermekes, a másik menyecske beteges, az apja végzi a külső

munkát, én már öreg vagyok nem sokat mozgok se ide, se oda.

— Tudom is, hogy nem ok nélkül kéri Pista báék. De csak emlékezzék vissza, hányszor emlegette nekem a keed iskolázását — Középlakra kellett menjen két télen: s mégis tanult. Most Isten jóvoltából az unokája megérte, hogy 35 lépésre kell csak menjen tanulni, s nagyapja azt akarja, hogy inkább kevesebbet tanuljon egy fél esztendővel, mint többet két hónappal. Tanító Urunk se szívesen küldé keedet hozzám — de fiatal ember létére nem akart az első presbyteremmel tengelyt akasztani. Gondolhatta, s jól is gondolta, hogy kettecskén csak — ha összegabalyodnánk is — hamarabb kieviczkelünk a bajból. Pótolják a szükségét, amíg otthon van a fiu, ne sajnálják azt a pár órát tőle, ne vegyék ki az iskolából. Mikor pedig el nem kerülhetik — kéreztessék ki: abból megint nem lesz emberhalál. Ez az én békeséges beszédem, testvéri tanácsom keednek.

— Szívesen veszem Tiszteletes Uramtól és ezt is akartam; mert a széles világért se tennék akarata ellenére.

— Köszönöm kedves Pista bá' jól esik nekem is így törvénykezni inkább keedekkel: mint hogy a piacra menjünk minden szóval. Épen úgy ismerik keedek is a törvényt, mint én, hallják vizitációkor, mint kérdi az Esperes ur, hogy a

nagyságuk által felül emelkednek a többieknek mintegy hirdelve: «mi nem egyeseké, hanem az egészszé vagyunk!».

Ott az iskola tanítója nem azt nézi kitől kapom a fizetést, hanem küzd, dolgozik mindenki javáért, előterjesztéseit, kéréseit meghallgatja iskolaszék, egyház, jegyző, bíró s mindenki arra törekszik, hogy tegye eredményesebbé a tanító fáradságos munkáját, hogy könnyítse meg annak amugy is terhes életét, mert tudja azt: «az állam és egyház alapja a gyermekek erkölcsös nevelése!».

Alig nyílnak meg az iskola ajtai, a lelkészek megható beszédet intéznek a szószékről a szülőkhez, a gyermek-nevelés fontosságáról; jegyző, bíró, tanítók lépten-nyomon lelkesítik a szülőket: küldjék iskolába gyermekeiket, ha tankönyv, írószer kell, segít a szegény alap, ünnepélyt rendeznek, egyik egyet, másik mást ajánl s a végeredmény: minden tanuló bir év elején az összes tankönyv és írószerekkel; megterhelve nincs senki s a tanító dolgozhatik nyugodtan. Munkáján Isten áldása, fáradságát siker koronázza.

Ha azt akarjuk, hogy iskolai munkánknak haszna, eredménye legyen, állítsunk nép-könyvtárakat, szerezzünk abba olyan könyveket, mit a nép szeret olvasni, gyűjtsük össze koronkint a fiatalságot felolvasásra, dalárdába, zenekarba, iskolai ünnepélyekre, hadd vonzódjék az iskolához azután is s akkor könnyű lesz a községben a nép javát, boldogulását előmozdító: magtár, hitelszövetkezet s más hasznos intézmények létesítése.

Ezek az összejöveteleken jelenjenek meg a vezető férfiak mindig s válassza ki minde-nik azt a szerepet, melyet leginkább ked-

tanulási kényszer keresztül vitelére miféle intézkedéseket tettünk. . . . De jaj lenne akkor a magyarnak, ha csak kényszerűségből, a törvénytől való féltében tanulna. Látja keed Jóskának a hegyből 6 gyermeke van, mind mi tanítottuk ki — s maig sincs egy bornyu farka se. Szégyellem kimondani; de csak mi halljuk, a magyar gazda jobban ügyel a bornyára, mint a fiára, lányára. Ki kell pedig ebből is gyógyuljunk valahogy; mint sok más nyomorúságunkból kiszabadultunk. Megtudná becsülni keed, mit ért meg keednek az a 2 téli tanulás életében.

— Engedelmet kérek Tiszteletes Uram — azt csak a jó Isten tudja. De én azt a kicsit most se adnám oda egy akkora kis gazdaságért — mint az enyém.

— Nő látja keed, ezt kell csak megismerni. Pedig sokszor ellenvetik az aak «miért tanuljon?» tudom nem lesz pap, se papné! . . . De nemcsak a papságért tanul az ember. S bizony a közmondás szerént is, hiába tanul holtig a jó pap is — ha nem tanul népe is. Mert a mi tanulásunknak keedekben kell teremni a jó gyümölcsöket.

A jó Isten áldja meg keedet, tisztelem Kati nénit, jó egészséget kívánok a háziaknak. Már csak küldjék hát Jánoskát az én kedvemért még az iskolába. Holnap vallás órára lesz, én is számba veszem. — Elküldjük instálom.

Irsay.

vel, mondja el a lelkész, tanító, jegyző, bíró; mit talált jót, rosszat s hogy lehetne azon javítani s annak áldásos haszna, üdvös következménye soha sem fog elmaradni!

Igy van ez a mi második községünkben, de virágozik is minden, az iskola felszerelése kifogástalan; a templomok telve vannak; az iskola, egyház ünnepélyei az egész községnek ünnepnapjai s ott mindig valami újat, valami üdvöst lát, hall, tanul a nép; csak azt várja mikor szólítják fel őket egy újabb üdvös intézmény létesítésére s egy szívvél, lélekkel kiáltják: «Bizony az jó lesz, szívesen tesszük! mert már a régebbiekből tudjuk, ennek is üdvös eredménye lesz!».

Jó karban van az iskola, iskolai takarékpénztár; állandó gyermekmenhely, faiskola, népiszkolai *Emke* könyvtár, iskolai tanszer-alap, tanulói segélykönyvtár, kertészet-kert, polgári zeneegylet, községi hitelszövetkezet, — szóval az egyetértés megtermi a maga áldásos gyümölcsét. Mindenki dolgozik és fáradozik egyesült erővel, a pap, tanító, jegyző, bíró, mert az iskolában tanulták Székács József e gyönyörű kis versét:

*«Egy patak nem bírhat hajót;
Birja száz, ha összefolyt;
Egy ember sem bírhat nagyot:
Birja száz, ha egybe fort!»*

Azért kedves olvasók! én is arra kérek mindenkit: tartsunk össze otthon községeinkben, a családban, az egyházban, egyesületben is, s akkor teljesülni fog a szentírás jóslata: «leszen egy akol és egy pásztor!» Ugy legyen.

Jakó Dénes, ig. tanító.

Isten igéje.

A biblia olvasásról.

János ev. V. 39.

A biblia kedves, drága könyv, aranyabb, mint az arany. Széles, veszedelmes uton jársz? — a biblia a keskeny, az igaz utra tereli lábadat és korlátozza lépésedet Jézus tanításával és életével. Kétség ül szivedben, keserűség dulja lelkedet? — a biblia megvilágít és elűz minden sötétséget. Szived talán a világ martaléka lett? — a biblia megszabadít a világ fájalmaitól. A biblia tüze megemésztí a világ szábitó gyönyöreit, Isten szerelmével tölti el szíved, s lassanként megszűnik a sátán diadalma. Ugy vonza a szívet magához, mint a mágnes, rabjává tesz tökéletesen, csak odaadóan olvass belőle. A szív világi, muló jókkal kecséget, — a biblia Isten valóságos szerelmét, maradandó javait tárja fel. Bánatos a szíved? — megörvendeztetí a biblia; mert Isten beszél annak minden soraiból hozzád. Annak atyai hangja még a siró gyermeknek is vigasztalás gyánánt szolgál. Gyenge a szíved? — megerősítí a biblia; miként a fűszer megerősítí, megizelítí az ételt: ugy erősítí az Isten szava — ha szent ajtossággal élvezzük — az elerőtlenült, elbágyadt lelket.

De miképpen kell olvasni a bibliát? Ha a bibliát olvasod, ne úgy olvasd, mintha csupán valami történelmi dolgot tanulnál belőle, vagy pusztá szórakozás végett, hanem olvasd ájtatossággal, benső odaadással; fűröszd meg lelkedet a benne levő mézben, miként a picziny méhecske megfürdik a virágkehelyben. Ájtatosságod nyilvánuljon az imában; ima által az Ige erejét, miképpen a fa a gyökér által a nedvet, magadba szivhatod és azután a belőle nyert erőt az életben megmutathatod. A biblia a legdrágább kincsek tárháza; a kegyességre, az Isten, Jézus megismerésére vezető legjobb kalauz. — Az ördög is fitogtatta a pusztában, hogy olvasta a bibliát; de nem azért, hogy hasznára, lelki épülésére legyen, hanem hogy Krisztust és az ő elleneit azzal legyőzze. Legyen nekünk a biblia oly tükör, melybe ha beletekintünk, mutassa milyenek voltunk az Ádám esete előtt és azután; a Krisztusban milyenek lehetnénk és milyenek vagyunk; milyenek leszünk az örökkévalóságban. Az első felébreszti bennünk az Isten tiszta szerelmét és a szerelemből folyó igaz bűnbánatot. A második felébreszti bennünk az alázatot, a szelidséget és türelmet. A harmadik szívünkbe plántálja a hitet és Isten félelmet. A negyedik megtanít bennünket a hűséget megvetni és az örökkévalóságot keresni. Ebben a négy dologban áll az igazi kereszténység.

Birtha József.

Hazai krónika.

1902. febr. 17.

Országgyűlés. Meglehetősen viharos hangulat uralkodott febr. 13-án a képviselőház folyósóján, mielőtt az ülés megkezdődött volna — Mindenki a trónörökös szentpétervári útjáról beszélt, s azt tárgyalták, hogy tulajdonképpen miért is nem volt csak magyar kíséret a trónörökössel? Pontban 10 órakor elnök megnyitja az ülést és bejelenti, hogy Komjáthy Béla és Visontai Soma függetlenségi képviselők sürgős interpellációt jelentettek be a trónörökös pétervári útja dolgában. A költségvetési vitát Molnár apát néppárti honatya kezdi meg, ez ama vád ellen védekezik, hogy a néppárt nem ért egyet a pánszlávokkal. Ők vannak olyan jó magyarok, akárcsak Kubinyi György.

— No már én mégis csak más magyar vagyok — vág vissza Kubinyi, mert én nem bollandítom azzal a tótokat, hogy a liberális képviselők egy új vallást alapítottak és az ő hiveiknek el kell hagyniok régi hitüket. Ebből egy kis sze-

mélyes csete-paté támadt, mely után Komjáthy Béla állott fel szólásra. Azzal kezdi beszédét, hogy a magyar nemzetnek minden hűségéért, minden harci önállóságáért, hálátlanul fizettek századokon át, ezzel fizetnek ma is. Az egész ország közvéleménye aggodalommal vett tudomást arról, hogy a Ferencz Ferdinánd főherczeg ur, a magyar korona várományosa, Magyarországból senkit sem vitt magával a muszka czár látogatására. Ez által az ország önállósága ellen vétett. Ez a magyar nemzet önértetének arcul csapása. De, nincs, a ki a főherczeget erre figyelmeztesse, pedig kellene, mert fájdalom az «az ur» nem oly nevelésben részesült, nem is tanították arra, hogy Magyarország jogait tudja. Olay Lajos: csehül beszél, magyarul nem tud. Komjáthy: Azt kérdem az egész Háztól, azt az egész országtól, hogy a főherczeget lehet-e oly tényezőnek tekinteni, a ki

a magyar nemzet jogait majd megvédi. Apponyi elnök: A képviselő urat felkérem, ne hangoztasson itt olyan feltevést, mintha a magyar trónörökös az ország törvényeit nem respektálná. Olay Lajos: Igazat mondott. Magyarul se tud beszélni a trónörökös. Tanuljon meg magyarul beszélni a trónörökös első sorban. Madarász József: Beszéljenek magyarul, érezzenek magyarul. Komjáthy végül a nagy zajban szóhoz jutva még a következőket mondja: Jó lesz figyelmeztetni a főherczeg urat, hogy ugyan az aranybulla ellenállási záradékát eltöröltük, de ha jogainkat lábbal tiporják, ha arcul ütik önértetünket, akkor az a záradék be lesz írva kardjainkba és annak érvényt fogunk szerezni. Ez a nemzet élni akar, ez a nemzet élni fog. A zajos helyesléssel fogadott

Bogdo-Gegem.

beszéd után még Visontai Soma interpellált ugyan e tárgyban, mire Széll Kálmán miniszterelnök együttesen felelt a két beszédre. Azt mondotta, hogy a trónörökös azért ment Szentpétervárra, hogy magas katonai kitüntetését megköszönje a czárnak. Utjának nem volt politikai célja. A trónörökös választott magyar kíséret is, de miután a választás a néppárt vezérére esett: kénytelen volt ezt megakadályozni, tehát a trónörökös nem hibás. Sem Komjáthy, sem Visontai nem vették tudomásul a választ. A többség azonban helyeselt és tudomásul vette. Febr. 14-én Sándor Pál veszi védelmébe a kormány gazdasági politikáját; míg a néppárti Ártim Mihály a miatt panaszkodik, hogy a népet megnyomorították (?) a tűzfecskeindókkal és hogy a falusi birák nem tudnak elszámolni. (Lehet, ott a tótok között, de nálunk igen.)

Febr. 15-én a Háznak ismét érdekes ülése volt. Ekkor beszélt Zsiga bácsi, a harisnyás, székely képviselő De, nem is hozott ségýent a székelyekre. Előtte még három kormánypárti és két függetlenségi beszélt. Azon kezdette *Makkai bá*, hogy Erdélyországot mindenki egy jó fejős tehénnek tekinti és mindenki meg is feji, de enni senki se ad. Azért betegesedett el a tehén. Gondozója ennek a miniszterelnök ur. A földadót igaz nem emelték, de tettek melléje vagy 14 uj adót, még sincs a székelységnek vasutja. A tagosítás nem való görbe országba. Elvették a székelyföld jövedelmét: a kisüstös pálinka-főzést, dohánytermelést. A nagy uraknak adnak mezőgazdasági czimen szeszfőzési engedélyt: adjanak a népnek is. Beszédét így végzi: A mit a szegény munkás ember a földből kikapar, azt kell megenni a koldustól a királyig. A költségvetést nem fogadja el. Pártfelei megéljenezték.

Éhenhalt család. Megrendítő eset történt Szegeden. A közeli szentlőrinczi kavicsbánya munkásainak egy részét egy hónap előtt elbocsátották s köztük volt Pancza Antal is akiknek felesége és két apró gyermeke maradt kenyér nélkül. Két hónapig valahogyan még kibirta a kereset nélkül tengődő család a nyomort, de végre is belefáradtak a gyötrelmes vergődésbe s ezelőtt néhány nappal Pancza Antal a családjával bezárkózott kis viskójába. Tegnapelőtt találtak aztán a szerencsétlen családra a többi munkások, a kiknek feltűnt a Panczáék eltűnése. Összeborulva, holtan fektettek a kunyhóban, megölte mind a négyüket az éhség. A halottak mellett fehér papirlapot találtak, a melyre Pancza a következőket írta: Koldulni szégyeltem, inkább éhen haltunk!

Világkrónika.

A jó feleség. Bécsben történt a következő mulatságos eset. Mellinger Ottót már többbizben büntették meg koldulásért s tegnap újból meg kellett volna jelennie a törvényszék előtt. Mikor nevén szólították egy asszony lépet a bírák elé. De hiszen ön nem Mellinger! mondja a bíró. Az asszony így felelt: Tisztelteti az uram a bíró urat, de én vagyok a felesége. Nem ért rá eljönni most munkában van. Az ő távolléte alatt nem tárgyalhatunk, feleli a bíró. Tiszteli az uram a bíró urat, tessék elnapolni a tárgyalást vasárnap délutánra, akkor ráér. Az nem úgy van, különben is bevalotta bűnét és negyvennyolczóra fogházat kap érte. Mikor kell leülnie? kérdi a nő, mert ha lehetne leülném én helyette, ő nem igen ér rá...

Menyibe fog kerülni az angol király koronázása Az angolok új királyának VII. Edvardnak koronázása nem kevesebb, mint százmillió frankba fog kerülni. Husz millió frank lesz csak az ára azoknak az öltözeteknek, melyekben a pæerek és feleségeik a főnemesek és az egyes méltóságok fognak mejelelni. Huszonötmillió frankot irányoztak elő a királyok, hercegek és összes nemzetek rendkívüli követeinek fogadására és ugyan csak huszonöt millió frankot képviselnek az egész

királyságban rendezendő bankettek és ünnepek. Londonban egymillió kodus él, hát nem jobb volna ez összeget azok felségelésére fordítani?

A bur háborúról. Az áldatlan bur háboru még mindig tart változó szerencsével. A burok a diadal nyeresében mindig elől járnak, azonban az angolok mégis azt hirdetik, hogy ők nyerték ezt vagy azt a csatát. Jövö számban részletes tudósítást adunk a háboruról.

Santos Dumónt légi utja. Santos Dumónt, kinek léghajóját mult évi 46-ik számunkban mutatuk be, tegnap délután szállott fel kormányozható léghajóján. Negyvenöt percig haladt a hajó sebesen és könnyedén, különböző mozdulatokat és irányváltásokat tett, szóval a gép minden egyes alkatrésze pontosan engedelmeskedett Santos vezető kezének. Sőt hosszabban állott mozdulatlanul 100 méter magasságban a tenger színe felett. De hirtelen szétrepedt a gömb és 15 perc alatt a tengerbe merült az egész gépezete Santos-Dumonnak. Ő maga nagy nehezen tudott megmenekülni az éppen ott lévő hajón. A világ már nagyon örült, hogy fel van találva a repülőgép, pedig még — nagyon távol vagyunk attól.

Kossuth ünnepély Bridgeporton. Az amerikai magyarságnak két hatalmas egylete, a bridgeporti Rákóczy és I. M. B. S. Egyletek folyó év április 24-én nagyszabásu Kossuth ünnepélyt szándékoznak rendezni, annak az eseménynek alkalmából, hogy a magyar Demoszthenesz 50 évvel ezelőtt e napon utazott át városokon. Az ünnepély nagy szabásunak ígérkezik s az angol polgárság körében is nagy az érdeklődés. A két egylet bizottsága e tárgyban jan. hó 18-án tartotta első gyűlését, a mikor is elhatározottat, hogy a bizottság az itteni magyarság kiválóbb emberei közül kiegészíti magát s e czélból a kizemelt egyénekhez egy bizottságot, a több egyletekhez pedig felszólító irat küldését határozta el.

Ház összeomlás. Detroitban, a mely a magyarság előtt két részről is nevezetes lehet, t. i. arról, hogy Rigó Jancsi egy idevaló nő utján lett ismertté s hogy a budapesti előljároság nem találta meg a mappán — gyászos események színhelye volt vasárnap. Négy hatalmas, négy emeletes épület összeomlott, szerencsére üzleti helyek lévén, vasárnap nem voltak egyikben sem, így emberéletben nem esett kár. Hiába, Amerikában az emberek sietnek élni!

A párbaj ellen. Ugylátszik, Németországban komolyan foglalkoznak a párbajmánia megfékezésével és megszüntetésével. Mialatt minálunk a társadalom tétlenül áll szemközt a középkori felfogással, azalatt Németországban nem csupán a társadalom foglal állást a párbaj öröksége ellen, hanem a képviselőházban is gondoskodás történik a párbaj kiküszöböléséről. — Mint Berlinből írják, Schrader képviselő indítványt nyujtott be, amelyben a párbajnak hat hónapi fogsággal, a kihívásnak legalább három hónapi fogsággal való megbüntetését és más szigoru büntetések elrendelését javasolja.

As angol képviselőház üléseit naponkint délután 2 óraker kezd meg és egyfolytában

10—12—14 órát tanácskozik. A magyar képviselők még négy órát is alig huznak ki egyfolytában.

Ápa és leánya. Az egyik burgdorfi újságból a következő nyilttéri közlemény látott napvilágot. «Figyelmeztetek mindenkit: nehogy Erna leányomnak bárki is hitelezzen, mert érte fizetni nem fogok. Gire Henrik.» Erre a leány másnap e nyilttéri czikkecskével válaszolt: «Nem kell busulni édes apámnak, mert úgy sem veszem nevét a számba, mivel jogtalanul bánt el velem. Egy harmincz kiló súlyu kantát akart velem kivitetni és én tüdővészben feküdvé, azelőtt keltem az ágyból és mert nem birtam kivinni, hát ledobott a földre és megrugdosott, hajamat huzogatta és megvert. U nem emberi személy és már máshol lakom, nem nála. Ffuj! Gire Erna.»

Mai képünkhöz.

Gr. Zicsi Jenő, magyar tudós sokat utazott keleten, hogy a magyarok őshazáját megismerje. Utközben, természetesen, tanulmányozta az ottan lakó népeket, azoknak szokásait, vallását. A tudós gróf 1898-ban is tett egy ilyen tanulmányt utat Ázsia belsejében. Élményeiben leírja a kínai népek vallását is. A rengeteg nagy kínai birodalomban lakó népek nagyobbbrészt a *budhista* vallás követői. Ennek a vallásnak három *élő Istene* van, de nem oly élő Istenek, mint a keresztyénység Istene, hanem emberi formában, a földön lakó és élő Istenek. A három élő Isten közül az egyik Tibetben, Lhossa városában lakik; a másik Peking városában és a harmadik, a kit mai képünk ábrázol: «*Bogdo-Gegem*» Urga városában székel. Bogdo-Gegem Isten ur teljes diszben áll előttünk; legszebb ruháját vette magára és úgy ült a fotografus elé. Ez idő szerint úgy 30 éves lehet. Mikor Istennek nyilvánították még csak 12 esztendő volt. Lapunk 5. számában be volt mutatva amaz imádkozó-gép is, melylyel a budhisták Gegem Isten tiszteltetére, óránként az imádságokat leörölik. Sok idő fog még eltelni, míg a keresztyén vallás oda is behatol és az igazi élő Isten, a mi Atyánk örökös minden népek felett. Imádkozzunk azért: Atyánk, jöjjön el a te országod! V.

Egyházi élet.

Nagyváradí prot. jótékony-egyesület. Már régebben alakult; most szépen fejlődő útján van. Célja: *nagyváradí prot. tanítónői-képezde* felállítása. Ennek előmozdítására hangversenyeket rendeznek, sorsjegyeket árulnak. Isten segítse a buzgalkodókat nemes munkájokban.

Bethlen Gábor kör. A hatalmas erdélyi fejedelem, nagy református uralkodó nevére a *budapesti* ref. ifjuság kört alakított. Szép és építő vallásos estélyeket tart az ifjusági egylet azóta minden héten, élvezetére az ünnepélyen megjelenőknék. Nagy szükség van erre, különösen ott, hol a klerikális egyház mindent elkövet, csak-hogy hiveinket elszakíthassa az egyház testétől, s a hol annyi veszély fenyegeti a nép erkölcsi életét

Szép missziói munkát végez e kör is Budapesten — a különböző egyházas jellegű egyletek közt. Csak előre!

Gyónás telefonon. Amerikában, a hol a művészet találmányai maholnap egészen elnyomják már a természetet is, utóbbi időben valósággal divattá lett, hogy az ájtatos hívők ne személyesen, hanem telefon útján gyónjanak. Nyilván a kényelmesség és a gyors lebonyolítás okaért. Mint most egy amerikai lapban olvassuk, a pápa hírért véve ennek a némiképpen szentségsértő, visszaélésnek, leiratban megtiltotta az Egyesült-Államok katolikus papságának, hogy telefonon, vagy éppen telegraficze gyóntassák meg és oldozzák fel a hiveket.

A vasárnapi törvény szigorítása. New Yorkban kezdenek jelentkezni a Seth Low polgármesterségének előnye. Az elmúlt vasárnap a rendőrség a törvény szigorubb betöltésére törekedett s igyekezett meggátolni azt, hogy a törvény ellenére folyanak bűnös üzelmek az Urnak napján. Hogy is tanultuk gyermekkorunkban? — Vasárnap az Isten napja. Hát minálunk mikor viszik már keresztül a még mindig csak papiroson levő törvényt ily szigoruan?!

Uj vallásfelekezet. Ujra egy szektának a keletkezéséről kell számot adnunk. Ez a szekta, a Babismus vagy Bahaistismus nevet viseli. Baltimoreban négy hét alatt több mint négyszáz tagot szerzett. A szekta alapítója egy csinos arcú perzsa, Assad-Uilah, ki a Krisztus második eljövételéről tart szónoklatokat. A hirdetett tanok, megégyeznek a keresztyénység eszméivel! De akkor miért is kell újabb és újabb szektákat alapítani?

Nagy takarítás a Vatikánban. Négyszáz esztendő sűrű porrétege fedte immáron a Vatikán 1100 szobájának drága butorait, selyemtapétáit és mükinceseit; négyszáz esztendeje, hogy nem volt nagy takarítás a Vatikánban. XIII. Leó, végre megsokalta a piszkot s követte négy évszázad előtt élt elődje: IV. Sixtus pápa példáját, elrendelte a nagy takarítást a pápai rezidencia összes termeiben. A nagy takarítás első napján 1000 férfi és 500 nőcseléd vonult be az antik termekbe, a hol ugyancsak felhalmozódott a középkor pora. Ez a szolgálatsereg azonban nem volt elégséges s ezért a pápa másnap 1500 férfivel és 2000 nővel toldotta meg számát. Az ötezer szolgára és szolgálóra 700 felügyelő ügyelt s vigyázott, hogy a drága márványszobrokat, apró ereklyéket, antik festményeket s egyéb, garmadában heverő drágaságokat meg ne dézsmálják. Hogy mekkora munka volt a Vatikán kitakarítása, már abból is következik, hogy mindössze 7 hektárnyi tapétát kellett megtisztítani. A tisztítást kenyérbéllel végezték s e célból a takarítás napján 800 kenyéret szállítottak a római pékek. Utóbb a pápa megsokalta az óriási költséget, nagy sütőkemenczékkel állíttatott fel konyháiban s házilag gyártatta a tömérdek kenyeret. A Vatikánban felhalmozódott piszkok mennyisége felülmúlja képzeletünket. A takarítás első napjaiban 60.000 kilogramm szemetet távolítottak el a termekből s a tisztítás céljaira 2400 kilogramm szappant, 1000

kilogramm szódát és 8000 seprűt használtak el. Röviddel karácsony előtt ismét ragyogó tiszták voltak a Vatikán termei, de e tisztálkodás kerek 1,000.000 koronába került, noha a munkások jelentékeny része a teljes bűnbocsánat fejében ingyen dolgozott. (M-t.)

Vegyes hírek.

Pofon a templomban. Tokajon Frisch fűszerkereskedő vasárnap a templomban arculütötte 17 éves segédjét. A fiatalember annyira restelte a dolgot, hogy szégyenében a Tiszába ölte magát.

Oross közmondások a csárról. A Modern Society című angol folyóirat a következő különös közmondásokat közli a csárról: A csár koronája nem óvja őt meg a fejfájástól. — Ha a csár szíját vág, a parasztok szolgáltatják hozzá a bőrt. Egy csári köny az országnak sok zsekendőjébe kerül — Ha a csár nyomorék, akkor az egész országnak sántítani kell.

Edvárd király harisnyái. Amikor a mostani angol királyné még velszi hercegné volt, egy alkalommal egy parasztasszony előtt nyilatkozott, hogy büszke arra, hogy kötni tud és mindjárt meg is mutatta az asszonynak a harisnyát, a melyet éppen elkészített a herceg számára. A parasztasszony a következőleg válaszolt: — Csak én és ön, királyi fenség, akik harisnyákat magunk kötünk, tudjuk, milyen borzaszk lyukakat tudnak szakítani a férfiak a harisnyáikban.

Vizbefult baptisták. Feketetető biharmegyei községből írják, hogy ott vasárnap este nagy szerencsétlenség történt. A községnek baptista lakói ugyanis át akartak csolnakon jutni a Fekete Körös tulsó partján levő imaházukba, de a csolnak a folyó közepén felborult és hat ember a vízbe fult.

Halál a kutban. Szörnyű halállal mult ki a mult héten Skratok Ignác ecsédi inasgyerek. Sötét éjjel hazafelé tartott, de utat tévesztve neki ment egy nyitott kutnak és bele zuhant. Esése közben feje összezúzódtott a kut falának köveiben és szörnyet halt.

Vivó nők. Budapesten vivó iskolát nyitottak a nők számára. A pesti asszonyok és lányok tömegesen iratkoznak be és tanulnak vivni. Egy képviselő pl. feleségével, két fiával és két leányával egyszerre tanul vivni minden este. Szép, szó sincs róla, ha az asszonyok is tudják forgatni a kardot, de mi inkább szeretnők ha a fakanalat tudnák jobban forgatni és a háztartásban mutatnák meg ügyességüket. Hagyják csak a kardfor-

gatást a férfiakra; a női nemhez, természeténél fogva, inkább illik a szelidségnek, a szeretetnek, a jótékonságnak fegyvere.

Gyilkos katolikus lelkész. Lembergől írják, hogy Piechota Márton «odrovaczi» katolikus lelkész meggyilkolta kedvesét, Mikos Agnest, aki magyar leány. A büntett elkövetése után 60,000 koronát sikkasztott és Amerikába szökött.

Rablás altató gázzal. Pupkó wilnai ékszerész Moszkvába jött, hogy üzlete számára ékszerárukat vegyen. Vásárlásai után 50,000 rubel értékű drága fém és csecsebecsékekkel telt táskáját maga mellé véve, felült a Moszkvába induló vonatra. Ugyanazon kocsiba előbb egy férfi, majd később egy női utas szállott be. A vonat javában ment, mikor a nő fejfájást színlent és valami folyadékkal bedörzsölte a homlokát. Erre különös illat terjedt szét a levegőben, úgy, hogy az ékszerész elaludt. Mikor Wilna előtt egy állomással felébredt, kézi táskája és a két utas eltűnt. A két ügyes tolvaj elaltatta Rupkot s «fájdalom nélkül» huzzák ki a táskát kezei közül, akárcsak a fogorvosok a fogat

Ritka szerencse. Egy Derni nevű árva gyerek Rómában, rég elhunyt atyja felől álmódott. A számokat lutriba tette és ötszázhuszezer frankot nyert velök. A fiúnak elég ereje volt, hogy a dolgot heteken át titokban fartsa. Persze, amikor kiderült a dolog, nagy ribillió keletkezett a szenvedélyes lutrijátékosok között, akiket eddig az álom babonájával vádoltak

Szerkesztő postája.

Olvasóinknak: A mult számban közölt bibliai kérdés helyes megfejtése: **A kapernaumi százados hite** (Máté VIII. 10.) és a **názáretiek hitetlensége** (Márk. VI. 6.)

Helyesen fejtették meg: Varga K. (8), Bogdán J. (7), Gaal F. (9), Somodi E. (10), Megyeri K. (9), Szabó J. né (2), Gáspár A. (5), Bartha G. (1).

Szombathy Ignác: Eőr. A lap czimszalagjára **Gusztáv** név tévedésből lett kinyomtatva. A lap — mint előfizető — Szombathy Ignác tulajdona.

Többeknek: A bibliai kérdések nem közölhetők.

A VASÁRNAP OLVASÓINK. Bibliai kérdéseket, az eddig közölt alakban, lapunk olvasóitól nagyon szívesen veszünk és a beküldők nevei alatt közölni is fogjuk. A kérdéseket felelettel egyetemben, e rovat vezetője címére tessék küldeni.

Tudakozzátok az irásokat . . . János ev. V 39.

Kalauz Biblia olvasáshoz a következő héten.

Vas.	febr. 23.	Erszias LVIII. Miben áll az igazi bűjt?
Hétfő	» 24.	Kol. II. 20—23. Mi a lelki bűjt?
Kedd	» 25.	I. Kr. VIII. 8. A testi bűjt semmit sem ér.
Szerda	» 26.	Ján. ev. III. Az örökélet és kárhozat okai.
Csüt.	» 27.	Luk. XVIII. 31—43. Jézus megjövendőlti halálát.
Péntek	» 28.	Ján. ev. XVII. Jézus szenvedésének kezdete; imajna.
Szom.	márcz. 1.	127. Zsolt. Az ember semmi Isten áldása nélkül.

* A kik tíz kérdésre helyes feleletet küldenek, azok közül egynek — kire a sorsolás esni fog — lapunkat egy negyed évig ingyen megküldjük. Megfejtéseket (egy levelezőlapon minden héten szerdáig) e rovat vezetőjének: **Birtha József** címére (Kolozsvár, ref. theologia 5. ajtó.) tessék elküldeni

Keressünk feleletet a következő bibliai kérdésre.*

Ki volt az utolsó bíró Izráelben?

Az Istennek az országa nem ételben, nem italban áll, hanem igasságban, békességben és a Szent-Lélek által való örömben. (1. Kor. VIII. 8.)